

ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ ТА МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

<https://doi.org/10.35339/msz.2020.89.04.08>

УДК 378=111-054.68:612.821

О.В. Васильєва

Харківський національний медичний університет, Україна

СПЕЦИФІКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Інтерналізація вищої освіти зумовлена глобалізацією сучасного світу. Якісна підготовка спеціалістів і доступність вищої освіти спонукають іноземних громадян до навчання в закладах вищої освіти України. Пріоритетними завданнями сучасної медичної психології є ефективне вирішення питання особливостей проявів і механізмів розвитку дезадаптивних станів в умовах соціального стресу, оптимізація надання кваліфікованої медико-психологічної допомоги та психопрофілактики подібних хворобливих станів. Із дотриманням принципів біоетики й медичної деонтології проведено комплексне обстеження 372 іноземних студентів англomовної форми навчання I–VI курсів Харківського національного медичного університету обох статей у середньому віці (19 ± 3) роки. Усіх обстежених було розподілено на три групи залежно від регіонів, з яких вони приїхали на навчання. Проаналізовано вираженість проявів дезадаптивних станів. Виділено такі варіанти патопсихологічної симптоматики: астено-депресивний (23,1 % обстежених I групи, 15,8 % – II групи та 25,6 % обстежених III групи), гіперестезичний (29,9; 29,8 та 22,2 % обстежених відповідно), тривожний (25,5 % обстежених I групи, 18,9 % – II групи та 31,1 % обстежених III групи) та дисфоричний (21,5; 35,5 та 21,1 % відповідно). Дійшли висновку, що нервово-психічне напруження найбільш сильно пов'язано з руховою активністю, працездатністю та емоційними проявами, при цьому найбільш за все функціональні навантаження відмічаються у такій сфері, як пам'ять.

Ключові слова: дезадаптація, англomовні студенти, адаптація, вища освіта.

Вступ

Зараз вища освіта є інтернаціональною, що зумовлено глобалізацією сучасного світу. У нашій країні завжди була якісна освіта, до того ж, порівняно з освітою в інших країнах є досить доступною. Ці факти і спонукають іноземних громадян до навчання в закладах вищої освіти України [1, 2].

Імідж закладу вищої освіти підіймає не лише навчання іноземних студентів, а і якість навчання в цьому закладі. Запорукою збереження робочих місць та стабільним фінансовим доходом закладу вищої освіти є підготовка іноземних студентів [3, 4].

Українська медична освіта є фундаментальною, що й робить Україну привабливою для іноземців з усього світу. Унаслідок цього досить важливим є вивчення проблем адаптації іноземних студентів до освітнього процесу в українському закладі вищої освіти [5, 6].

Під час навчання в закладах вищої освіти висувують різні вимоги до особистості, мають місце різноманітні перенавантаження. У навчальному процесі може виникати багато складних ситуацій, що висуває до студентів високі вимоги. Ці ситуації зазвичай призводять до перевантаження адаптаційних можливостей людини, порушують взаємодію осо-

бистості з соціумом. Найважливішим педагогічним завданням будь-якого закладу вищої освіти є робота зі студентами, спрямована на більш успішну та швидку їх адаптацію до навчання й нових соціальних відносин, на освоєння ними нової ролі студентів [7–9].

За навчального процесу іноземні студенти стикаються з новим соціокультурним і мовним середовищем, незвичним кліматом, новими методами і формами організації навчання, що неминуче викликає в них нові емоційні переживання і психічні стани. У зв'язку з цим стає актуальним вивчення проблем адаптації студентів-іноземців до освітнього процесу в українському закладі вищої освіти. Це об'єктивно ставить перед викладачами й керівництвом закладів вищої освіти проблему психологічної адаптації іноземних студентів до умов навчання й ефективної організації навчально-виховного процесу в новому кліматичному, соціокультурному та іншомовному середовищі [10, 11].

Головною психологічною, медичною та соціально-економічною проблемою є розвиток станів дезадаптації студентів протягом професійного навчання. Ці стани несприятливо впливають на ефективність майбутньої професійної діяльності студентів медичних закладів вищої освіти. За даними різних джерел, розповсюдженість дезадаптивних розладів у студентській популяції коливається від 5,80 до 61,35 %. Саме такі стани й зумовлюють погіршення навчальної адаптації, зниження працездатності, погіршення академічної успішності і звичайно впливають на якість життя студентів [12, 13].

Важливим завданням сучасної медичної психології визначають ефективне вирішення питання дезадаптивних станів в умовах соціального стресу, оптимізацію надання кваліфікованої психопрофілактики та медико-психологічної допомоги таких хворобливих станів [14, 15].

За останні роки в Харківському національному медичному університеті значно збільшилась кількість іноземних студентів, що навчаються англійською мовою. Великий відсоток цих студентів – це представники африканських та азійських країн. Такий факт привів до підняття вимог не лише щодо рівня професійної та педагогічної підготовки викладачів, а й щодо їхнього володіння навичками міжкуль-

турної комунікації, що спирається на знання національної культури іноземних студентів, їхньої етнічної та соціальної психології.

Мета – вивчити феноменологію клінічних проявів станів психологічної дезадаптації іноземних студентів англійськомовної форми навчання.

Матеріал і методи

Дослідження виконано з дотриманням принципів біоетики й медичної деонтології. Проведено комплексне клініко-психологічне, клініко-анамнестичне та психодіагностичне обстеження 372 іноземних студентів англійськомовної форми навчання I–VI курсів Харківського національного медичного університету обох статей у середньому віці (19 ± 3) роки. Усіх обстежених було розподілено на три групи за регіонами, із яких вони приїхали на навчання: I – 194 студенти з Індії; II – 96 студентів із країн Азії (араби Близького Сходу); III – 82 студенти з країн Африки (представники африкансько-негроїдної географічної раси).

Обстеження виконано із застосуванням шкали Symptom Check List-90-Revised (SCL-90-R) та Госпітальної шкали тривоги й депресії (HADS).

Результати та їх обговорення

Як показали результати дослідження, високий рівень психологічної дезадаптації спостерігався у 2,1 % студентів I групи, 1,3 % студентів II групи та 2,9 % студентів III групи; виражений рівень – у 6,1; 11,5 та 12,6 % відповідно; помірний рівень дезадаптації – у 25,1 % студентів I групи, 26,2 % – II групи та 31,3 % студентів III групи; незначний рівень – у 31,5; 33,9 та 35,1 % студентів відповідно. У 35,2 % студентів I групи, 27,1 % студентів II групи та 18,1 % студентів III групи ознак психологічної дезадаптації не виявлено.

Дезадаптивні стани проявлялись надмірною й помірною тривогою, помірною депресією, підвищеною чутливістю до раніше нейтральних подразників, відсутністю бажання спілкуватися, втратою інтересу до навколишніх подій, конфліктами з оточуючими. Обстежені студенти висували скарги на неухважність, швидку розумову втому, зниження запам'ятовування необхідної інформації, підвищене відволікання уваги та її прикутість до неприємних переживань, особливо в період екзаменаційних сесій та здачі КРОКУ.

Домінуючими були тривожні прояви, які пов'язані з проблемами в адаптації до на-

вчальної діяльності в медичному університеті та звичайно складним навчальним матеріалом, браком часу для відпочинку, відсутністю взаєморозуміння з однолітками, тугою за родиною, недосконалістю механізмів психологічного захисту, непевністю у правильності обраного шляху та подальших перспективах.

Астенічна симптоматика в усіх обстежених виявлялася: загальною слабкістю, швидкою стомлюваністю, відчуттям нездужання, низькою продуктивністю розумової й фізичної праці, труднощами при зосередженні.

Особливістю дезадаптивних станів у студентів була їхня масивна соматизація, що характеризувалась поліморфними вегетовісцеральними розладами, серед яких домінували сухість у роті, тахікардія, задуха, приступи жару або ознобу, диспепсія, відчуття клубка в горлі, пітливість, холодні та вологі долоні, запаморочення, тремор, підвищення тону м'язів та міальгії.

За результатами психодіагностичного дослідження, маркерами станів дезадаптації в обстежених за шкалою Symptom Check List-90-Revised (SCL-90-R) студентів є високі рівні тривоги (у 54,2 % обстежених I групи, 55,2 % – II та 56,1 % – III групи), депресії (у 31,5; 28,5 та 32,2 % відповідно) та соматизації (у 29,2 % обстежених I групи, 31,1 % – II та 32,2 % – III групи).

Список літератури

1. Нова стратегія розвитку медичної освіти в Україні: інтеграція досвіду лідерів галузі / М. М. Хаустов, Н. О. Гордієнко, В. В. Поручіков, О. В. Колотілов // *Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (до 95-річного ювілею з дня заснування кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ХНМУ)*, м. Харків, 24 жовтня 2018 р. – Харків: ХНМУ, 2018. – С. 139–140.
2. *Вороненко Ю. В.* Актуальні проблеми розвитку системи підготовки іноземних громадян у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України / Ю. В. Вороненко, Ю. І. Фесун // *Медична освіта*. – 2002. – № 3. – С. 14–16.
3. Оптимізація підготовки іноземних спеціалістів-лікарів на медичних факультетах ХНМУ / Д. В. Кацапов, С. М. Потапов, О. В. Васильєва [та ін.] // *Організація навчального процесу студентів з різними кваліфікаційними рівнями підготовки в ХНМУ: матеріали XLVII навчально-методичної конференції*, Харків, 27 листопада 2013 р. – Харків, 2013. – С. 15–17.
4. К вопросу об оптимизации учебно-воспитательного процесса с иностранными студентами в украинских медицинских ВУЗах / Д. И. Маракушин, О. В. Васильєва, В. М. Синайко [и др.] // *Современное состояние, проблемы и перспективы медицинского образования: международная учебно-научно-практическая конференция (Бухара, Узбекистан, 12.04.18): материалы конференции*. – Бухара, 2018. – С. 71–75.
5. *Летік І. В.* Виховна робота з іноземними студентами як запорука формування творчої особистості майбутнього лікаря / І. В. Летік, О. В. Васильєва, С. М. Потапов // *Наукові записки кафедри педагогіки*. – 2014. – Вип. 37. – С. 189–196.

У обстежених студентів за Госпітальною шкалою тривоги й депресії (HADS) встановлено клінічні прояви тривоги (у 29,8 % обстежених I групи, 30,1 % – II та 29,9 % – III групи) і депресії (у 25,6; 24,9 та 25,1 % відповідно) та субклінічні прояви тривоги (у 52,1 % обстежених I групи, 53,4 % – II та 53,2 % – III групи) і депресії (у 31,6; 33,4 та 32,6 % відповідно).

Проаналізовано рівень нервово-психічного напруження у структурі дезадаптивних станів іноземних студентів та встановлено переважання у студентів I і II груп (у 37,2 та 37,4 % відповідно) інтенсивного (помірного) напруження та у студентів III групи (у 38,1 %) – екстенсивного (надмірного).

Завдяки аналізу вираженості проявів дезадаптивних станів нами виділено такі варіанти патопсихологічної симптоматики: астено-депресивний (у 23,1 % обстежених I групи, 15,8 % – II групи та 25,6 % обстежених III групи), гіперестезичний (у 29,9; 29,8 та 22,2 % обстежених відповідно), тривожний (у 25,5 % обстежених I групи, 18,9 % – II групи та 31,1 % обстежених III групи) та дисфоричний (у 21,5; 35,5 та 21,1 % відповідно).

Таким чином, нервово-психічне напруження найбільш сильно пов'язано з руховою активністю, емоційними проявами, працездатністю, при цьому значне функціональне навантаження відмічається у сфері пам'яті.

6. Актуальні питання формування мотивації до навчання у студентів Харківського національного медичного університету / В. О. Коробчанський, Ю. К. Резуненко, О. І. Герасименко [та ін.] // Медична освіта. – 2018. – № 4. – С. 141–144.
7. К проблеме адаптационного синдрома студентов младших курсов вузов III–IV уровней аккредитации / А. М. Кожина, М. В. Маркова, Е. Г. Гриневиц, Е. А. Зеленская // Архив психиатрии. – 2011. – Т. 17, № 4 (67). – С. 32–35.
8. Чабан О. С. Шляхи підвищення ефективності навчання студентів за спеціальністю «Медична психологія» / О. С. Чабан, О. О. Хаустова, Л. Є. Трачук // Медична психологія. – 2016. – Т. 1, № 1. – С. 3–8.
9. Лещина І. В. Скринінгова діагностика непсихотичних психічних розладів у студентів-медиків / І. В. Лещина // Вісник проблем біології і медицини. – 2011. – Т. 1, № 2. – С. 131–135.
10. Пшук Н. Г. Роль психосоціальних чинників в генезі соціальної дезадаптації у студентської молоді / Н. Г. Пшук, Д. П. Слободянюк // Український вісник психоневрології. – 2015. – Т. 23, вип. 2 (83). – С. 86–91.
11. Керівництво роботою іноземних студентів медичних ВНЗ в сучасних умовах навчання / В. А. Капустник, В. Д. Марковський, Д. В. Кацапов [та ін.] // Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III–IV рівнів акредитації : Всеукраїнська навчально-наукова конференція, присвячена 55-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України (26–27 квітня 2012 р.) : матеріали конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2012. – С. 77–78.
12. Зіставлення показників складання англійськомовними студентами ліцензійного іспиту «Крок 2» та державних іспитів як оптимальних критеріїв підготовки іноземних лікарів у медичних ВНЗ України / В. Д. Марковський, Д. В. Кацапов, О. В. Васильєва [та ін.] // Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах України на новому етапі : Х ювілейна Всеукраїнська навчально-наукова конференція з міжнародною участю : матеріали конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2013. – Ч. 2. – С. 209–212.
13. Kozhyna H. The phenomenon of psychological adaptation to the professional activities of doctors / H. Kozhyna, V. Mykhaylov, V. Vyun // European Psychiatry. The Journal of the European psychiatric association. – 2017. – Vol. 41. – P. 690–691.
14. Проблемність адаптації студентів-медиків / П. С. Малахов, Ю. О. Асєєва, В. В. Волинко, А. С. Харітонова // Медична психологія. – 2016. – Т. 11, № 2. – С. 3–5.
15. Медико-психологічний погляд на проблему адаптації англійськомовних студентів молодших курсів до навчальної діяльності / Г. М. Кожина, К. О. Зеленська, Л. М. Гайчук [та ін.] // Англійськомовне навчання в ХНМУ: сучасний стан, проблеми та перспективи : LI навчально-методична конференція, м. Харків, 31 січня 2018 р. : тези доповідей. – Харків : ХНМУ, 2018. – С. 54–56.

References

1. Khaustov M.M., Hordiienko N.O., Poruchikov V.V., Kolotilov O.V. (2018). Nova stratehiia rozvytku medychnoi osvity v Ukraini: intehratsiia dosvidu lideriv haluzi [A new strategy for the development of medical education in Ukraine: the integration of the experience of industry leaders]. Proceedings from *Hromadske zdorovia v Ukraini: problemy ta sposoby yikh vyrishennia : naukovo-praktychna konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu (do 95-richnoho yuvileiu z dnia zasnuvannia kafedry hromadskoho zdorovia ta upravlinnia okhoronoiu zdorovia KhNMU). (Kharkiv, 24 zhovtnia 2018 roku) – Public health in Ukraine: problems and ways to solve them: scientific-practical conference with international participation (to the 95th anniversary of the founding of the Department of Public Health and Health Management of KhNMU).* (Kharkiv, October 24, 2018). (pp. 139–140). Kharkiv, KhNMU. Retrieved from <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/21858> [in Ukrainian].
2. Voronenko Yu.V., Fesun Yu.I. (2002). Aktualni problemy rozvytku systemy pidhotovky inozemnykh hromadian u vyshchykh medychnykh (farmatsevychnomu) navchalnykh zakladakh Ukrainy [Actual problems of development of the system of training of foreign citizens in higher medical (pharmaceutical) educational institutions of Ukraine]. *Medychna osvita – Medical Education*, № 3, pp. 14–16 [in Ukrainian].

3. Katsapov D.V., Potapov S.M., Vasylieva O.V., Baliuk O.H., Krainenko O.V., Oliinyk A.O. (2013). Optyimizatsiia pidhotovky inozemnykh spetsialistiv-likariv na medychnykh fakultetakh KhNMU [Optimization of training of foreign specialists-doctors at medical faculties of KhNMU]. Proceedings from *Orhanizatsiia navchalnoho protsesu studentiv z riznymy kvalifikatsiinymy rivniamy pidhotovky v KhNMU: XLVII navchalno-metodychna konferentsiia (Kharkiv, 27 lystopada 2013 roku) – Organization of the educational process of students with different qualification levels at KhNMU: XLVII educational and methodical conference* (Kharkiv, November 27, 2013). (pp. 15–17). Kharkiv: KhNMU. Retrieved from <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/4820> [in Ukrainian].
4. Marakushin D.I., Vasilyeva O.V., Sinaiko V.M., Oleinik A.A., Poluektova G.I., Oleinik M.A., Peshenko I.V. (2018). K voprosu ob optimizatsii uchebno-vospitatel'nogo protsessa s inostrannymi studentami v ukrainskikh meditsinskikh vuzakh [To the question of optimization of a training and educational process with foreign students in ukrainian medical high schools]. *Sovremennoie sostoiannie, problemy i perspektivy meditsinskogo obrazovaniia: mezhdunarodnaia uchebno-nauchno-prakticheskaiia konferentsiia (Bukhara, Uzbekystan, 12.04.18) – Current Condition, Problems and Prospects of Medical Education: The international educational-scientific-practical conference (Bukhara, Uzbekistan, 04/12/18)*. (pp. 71–75). Bukhara. Retrieved from <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/19474/1/%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B012-04-2018.PDF> [in Russian].
5. Letik I., Vasylieva O., Potapov S. (2014). Vykhovna robota z inozemnymy studentamy yak zaporuka formuvannia tvorchoi osobystosti maibutnoho likaria [Educational (moral building) work with foreign students as a key to creative personality of future doctor formation]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky – Scientific Notes of the Department of Pedagogy*, issue 37, pp. 189–196. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzpk_2014_37_25 [in Ukrainian].
6. Korobchanskyi V.O., Rezunenکو Yu.K., Herasymenko O.I., Katelevska N.M., Bohachova O.S. (2018). Aktualni pytannia formuvannia motyvatsii do navchannia u studentiv Kharkivskoho natsionalnoho medychnoho universytetu [Actual questions of formation of study motivation in students of Kharkiv National Medical University]. *Medychna osvita – Medical Education*, № 4, pp. 141–144. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2018.4.9397 [in Ukrainian].
7. Kozhyna A.M., Markova M.V., Grinevich E.G., Zelenskaya E.A. (2011). K probleme adaptatsionnoho sindroma studentov mladshykh kursov VUZov III–IV urovnei akkreditatsii [The problem of the undergraduate students of universities III–IV accreditation levels]. *Arkhiv psykhiatrii – Archive of Psychiatry*, vol. 17, № 4 (67), pp. 32–35. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/apsuh_2011_17_4_9 [in Russian].
8. Chaban O.S., Khaustova O.O., Trachuk L.Ye. (2016). Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti navchannia studentiv za spetsialnistiu «Medychna psykholohiia» [Ways to improve the effectiveness of teaching medical students majoring in medical psychology]. *Medychna psykholohiia – Medical Psychology*, № 1, pp. 3–8. Retrieved from <http://www.mps.kh.ua/archive/2016/1/1> [in Ukrainian].
9. Leshchyna I.V. (2011). Skryninhova diahnozyka nepsykhotychnykh psykhiichnykh rozladiv u studentiv-medykiv [Screening diagnosis of non-psychotic mental disorders in medical students]. *Visnyk problem biologii i medytsyny – Bulletin of Problems in Biology and Medicine*, vol. 1, № 2, pp. 131–135 [in Ukrainian].
10. Pshuk N.G., Slobodianiuk D.P. (2015). Rol psykosotsialnykh chynnykiv v genezi sotsialnoi dezadaptatsii u studentskoi molodi [Role of psychosocial factors in the genesis of social exclusion among student youth]. *Ukrainskyi visnyk psykhonevrolohii – Ukrainian Bulletin of Psychoneurology*, vol. 23, issue 2 (83), pp. 86–91. Retrieved from <https://uvnnp.com.ua/upload/iblock/d3f/d3f5232d0c31aac7e5270f2bf509f1c9.pdf> [in Ukrainian].
11. Kapustnyk V.A., Markovskiy V.D., Katsapov D.V. et al. (2012). Kerivnytstvo robotoiu inozemnykh studentiv medychnykh VNZ v suchasnykh umovakh navchannia [Management of foreign students of medical universities in modern conditions of study]. Proceedings from *Vprovadzheniia novykh tekhnolohii za kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu u VM(F)NZ III–IV rivniv akredytatsii: Vseukrainska navchalno-naukova konferentsiia, prysviachena 55-richchiu Ternopil'skoho derzhavnoho medychnoho universytetu imeni I.Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy (26–27 kvitnia 2012 r.) – Introduction of new technologies under the credit-modular system of organization of educational process*

in VM (F) NZ of III–IV levels of accreditation: All-Ukrainian educational-scientific conference dedicated to the 55th anniversary of I. Gorbachevsky Ternopil State Medical University of the Ministry of Health of Ukraine April 26–27 2012). (pp. 77–78). Ternopil: TDMU [in Ukrainian].

12. Markovskiy V.D., Katsapov D.V., Vasylieva O.V. et al. (2013). Zistavleniia pokaznykiv skladannia anhlomovnykh studentamy litsenziinoho ispytu «Krok 2» ta derzhavnykh ispytiv yak optymalnykh kryteriiv pidhotovky inozemnykh likariv u medychnykh VNZ Ukrainy [Comparison of indicators of passing the license exam «Krok 2» by English-speaking students and state exams as optimal criteria for training foreign doctors in medical universities of Ukraine]. Proceedings from *Kredytno-modulna systema orhanizatsii navchalnoho protsesu u vyshchyykh medychnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy na novomu etapi* : X yuvileina Vseukrainska navchalno-naukova konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu – Credit-module system of organization of educational process in higher medical educational establishments of Ukraine at a new stage: 10th anniversary All-Ukrainian educational and scientific conference with international participation. (Part 2). (pp. 209–212). Ternopil: TDMU [in Ukrainian].

13. Kozhyna H., Mykhaylov V., Vyun V. (2017). The phenomenon of psychological adaptation to the professional activities of doctors. *European Psychiatry. The Journal of the European Psychiatric Association*, vol. 41, pp. 690–691.

14. Malakhov P.S., Asieieva Yu.O., Volynko V.V., Kharitonova A.S. (2016). Problemnist adaptatsii studentiv-medykiv [Problems of adaptation of medical students]. *Medychna psykholohiia – Medical Psychology*, vol. 11, № 2, pp. 3–5. Retrieved from <http://www.mps.kh.ua/archive/2016/2/1> [in Ukrainian].

15. Kozhyna H.M., Zelenska K.O., Haichuk L.M., Khaustov M.M., Zelenska H.M. (2018). Medyko-psykholohichni pohliad na problemu adaptatsii anhlomovnykh studentiv molodshykh kursiv do navchalnoi diialnosti [Medico-psychological view on the problem of adaptation of English-speaking junior students to educational activities]. Proceedings from *Anhlomovne navchannia v KhNMU: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy materialy: LI navchalno-metodychna konferentsiia (m. Kharkiv, 31 sichnia 2018 r.) – English-language education at KhNMU: current state, problems and prospects: LI educational-methodical conference (Kharkiv, January 31, 2018)*. (pp. 54–56). Kharkiv: KhNMU [in Ukrainian].

О.В. Васильева

СПЕЦИФИКА ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ДЕЗАДАПТАЦИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Интернализация высшего образования обусловлена глобализацией современного мира. Качественная подготовка специалистов и доступность высшего образования побуждают иностранных граждан к обучению в учреждениях высшего образования Украины. Приоритетными задачами современной медицинской психологии являются эффективное решение вопроса особенностей проявлений и механизмов развития дезадаптивных состояний в условиях социального стресса, оптимизация оказания квалифицированной медико-психологической помощи и психопрофилактики подобных болезненных состояний. С соблюдением принципов биоэтики и медицинской деонтологии проведено комплексное обследование 372 иностранных студентов англоязычной формы обучения I–VI курсов Харьковского национального медицинского университета обоих полов в среднем возрасте (19±3) года. Все обследованные были распределены на три группы в зависимости от регионов, из которых они приехали на учебу. Проанализирована выраженность проявлений дезадаптивных состояний. Выделены следующие варианты патопсихологической симптоматики: астено-депрессивный (23,1 % обследованных I группы, 15,8 % – II группы и 25,6 % обследованных III группы), гиперестезичный (29,9; 29,8 и 22,2 % обследованных соответственно), тревожный (25,5 % обследованных I группы, 18,9 % – II группы и 31,1 % обследованных III группы) и дисфорический (21,5; 35,5 и 21,1 % соответственно). Пришли к выводу, что нервно-психическое напряжение наиболее сильно связано с двигательной активностью, работоспособностью, эмоциональными проявлениями, при этом больше всего функциональные нагрузки отмечаются в такой сфере, как память.

Ключевые слова: дезадаптация, англоязычные студенты, адаптация, высшее образование.

O.V. Vasylieva

SPECIFICS OF PSYCHOLOGICAL MALADAPTATION OF INTERNATIONAL STUDENTS STUDYING IN ENGLISH

Internalization of higher education is conditioned by the globalization of the modern world. High-quality training of specialists and accessibility of higher education encourages foreign citizens to study in higher education institutions of Ukraine. The priority task of modern medical psychology is to effectively address the peculiarities of manifestations and mechanisms of development of maladaptive states in conditions of social stress, optimization of qualified medical and psychological care and psychoprophylaxis of such painful conditions. There was conducted a comprehensive survey of 372 international students studying in English at I–VI courses of Kharkiv National Medical University in compliance with the principles of bioethics and medical deontology. They were both sexes, with an average age of (19±3) years. All respondents were divided into three groups depending on the regions which they came to study from. Analysis of the severity of manifestations of maladaptive states allowed us to identify the following variants of pathopsychological symptoms. There are astheno-depressive (23.1 % of subjects group I, 15.8 % of subjects group II and 25.6 % of group III subjects), hyperesthetic (29.9 %; 29.8 % and 22.2 % of the surveyed respectively), anxious (25.5 % of examined in group I, 18.9 % of the surveyed group II and 31.1 % of the surveyed group III) and dysphoric (21.5 %; 35.5 % and 21.1 % respectively) pathopsychological symptoms. We came to conclusion that neuropsychological stress was been most strongly associated with motor activity, efficiency, emotional manifestations, with the greatest functional load were observed in such an area as memory.

Keywords: *maladaptation, English-speaking students, adaptation, higher education.*

Надійшла 09.12.20

Відомості про автора

Васильєва Оксана Василівна – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри фізіології Харківського національного медичного університету.

Адреса: Україна, 61022, м. Харків, пр. Науки, 4, Харківський національний медичний університет.

Тел.: +38(050)739-96-40.

E-mail: oksana_vasylieva@i.ua.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0285-8820>.